

DOI: <https://doi.org/10.30970/VPS.21.2019.10>

ВЕКТОРИ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦЕРКОВ УКРАЇНИ В СВІТЛІ КОНФЕСІЙНИХ МЕДІА: РЕЛІГІЄЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ

Світлана Филипчук

*Національний університет «Острозька академія»,
вул. Семінарська, 2, м. Острог, 35800
svitlana.fylypchuk@oa.edu.ua*

Розглянуто напрями та форми суспільної діяльності християнських конфесій України періоду незалежності в аспекті благодійництва. Докладно проаналізовано духовну опіку людей із різними фізичними й розумовими неповноправностями, важкими хворобами, безхатченків, капеланство в пенітенціарних закладах, залежних людей (тютюно-, алко-, нарко- тощо) в світлі церковних ЗМІ. *З'ясовано, що* дияконія, або соціальне служіння Церкви, покликана через турботу про маргіналізовані суспільством, занедбані через різні форми інакшості – чи то фізична і розумова неповносправність, чи самотність, чи перебування в особливій для себе життєвій ситуації тощо – духовно опікуватися цими верствами населення засобами соціального служіння. Наголошено на релігійних спонукках і мотиваціях до волонтерської діяльності священників і вірян у цій сфері душпастирства. Підкреслено, що активний розвиток громадянського суспільства та особистої релігійності сприяв формуванню цілої мережі різноманітних форм соціально-благодійницької діяльності.

Ключові слова: благодійна діяльність, ЗМІ, позакультова діяльність, християнські конфесії.

Перманентно складна суспільно-політична ситуація в країні спричинює необхідність добродійної діяльності християнських конфесій, спрямованої на особливі верстви населення. Дияконія, або соціальне служіння Церкви, історично зумовлена позакультова діяльність Церкви, детермінована глибокими релігійними спонуканнями й ревною набутою релігійністю колишніх неофітів та вірян, покликана через турботу про маргіналізовані суспільством, занедбані через різні форми інакшості: фізична і розумова неповносправність, самотність (безхатченки), перебування в особливій для себе життєвій ситуації (відбування покарання у в'язниці; різні форми залежностей) духовно опікуватися цими верствами населення засобами соціального служіння.

Д. Чен та Д. Лінд пропонують розглядати релігію як систему соціального страхування, альтернативну державній, відтак якщо людина опиниться з причини різних карколомних життєвих обставин на маргінесі суспільства через

свою вроджену чи набуту інакшість, то їй допоможе більш ефективно релігійна організація, а не держава [29]. Дослідники К. Схев і Д. Стасавадж наполягають, що релігія окрім соціальної допомоги, надає потребуєчим психологічний страхових механізм [30, с. 255–286].

Дослідженням благодійної сфери позакультової діяльності християнських церков займалося чимало і вітчизняних науковців. Так, Л. Веремейчик [1] студіювала участь протестантських церков у суспільному житті, А. Службська [18] досліджувала вектори взаємодії Церкви, держави та громадянського суспільства, В. Новіков [12] вивчав юридичні аспекти благодійної діяльності релігійних організацій, Н. Куліш проаналізувала міжконфесійні вияви соціальної діяльності релігійних спільнот в Україні [9]. Відтак поглиблення напрацювань попередників, необхідність компаративного аналізу, потреба пояснення активної благодійницької діяльності християнських конфесій і зумовили вибір теми дослідження.

Зважаючи на різновекторність наукових досліджень напрямів та форм благодійної діяльності християнських конфесій, невіршеним залишається проблематика аналізу представлення цього напрямку місійної роботи церков у конфесійних медіа. Мета дослідження полягає в окресленні векторів благодійної діяльності християнських церков у світлі друкованих та новітніх конфесійних медіа. Реалізуючи цю мету, вирішуватимемо такі завдання: аналізуватимемо різні вектори діяльності Церкви, охарактеризуємо риси соціального служіння як позакультової діяльності конфесій, укажемо на сучасні тенденції в благодійному служінні й окреслимо мотиваційні спонуки до такої позакультової роботи у священників та вірян.

Згідно з інформаційними матеріалами Центру Разумкова, майже третина (31 %) опитаних не змогли визначитись, чи Церкви беруть активну участь у соціальній і благодійній допомозі, 21 % стверджують, що «Церква робить усе можливе і від неї незалежне для допомоги всім, хто її потребує», 23 % наголошують, що так робить «їхня Церква», а «інші» могли б робити більше. 25 % наполягають, що «Церква робить недостатньо для допомоги тим, хто її потребує» [16, с. 29]. Як наголошує Верховний Архієпископ УГКЦ Святослав, «Церква підносить свій голос на захист гідності людини й гармонійного розвитку всього суспільства на основі Божого Закону» [2, с.15].

Відтак у нашому аналізі інформаційного конфесійного середовища виокремимо вузлові й найбільш значимі точки дискурсу, що зосереджені на тих категоріях українського соціуму, яким Церква приділяє найбільшу увагу в своїй духовній опіці та піклуванні: нездолені з різними формами неповносправності, безхатченки, залежні люди (тютюно-, алко-, наркозалежні тощо), в'язні.

Духовна опіка людей із різними фізичними та розумовими неповноправностями, важкими хворобами. Рівень задоволення соціальних та духовних потреб різних категорій інвалідів, зокрема дітей, є доволі гострим. Так, за даними профільного

комітету охорони здоров'я Верховної Ради, за період 2003–2012 років чисельність дитячого населення знизилася на 19,02 %. Водночас загальна кількість дітей-інвалідів щороку збільшується на 0,5 %. Станом на 1 січня 2014 року сягнула показника 167 059 осіб, або 2,0 % усього дитячого населення України [15].

Церква в суті своїй історично закріпила за собою право й привілей першочергово дбати про розумово й фізично знедолених. Зокрема, при УКУ 2001 року виник Центр «Емаус», місією якого є поширення в суспільстві християнського бачення дару та особливого покликання осіб розумово неповносправних, підтримка їх та їхніх родин, плекання духу спільноти та дару дружби з особами з особливими потребами і свідчення про гідність та цінність кожної людини. Діяльність Центру передбачає: поширення нової візії через просвітницькі презентації та семінари, підготовку й розповсюдження видань та інформаційних матеріалів; підтримку осіб із особливими потребами, їхніх батьків та волонтерів через організацію семінарів підтримки, груп ділення, реколекцій, спільних молитов тощо; сприяння приватним ініціативам, які відповідають на практичні й духовні запити осіб із особливими потребами та їхніх сімей, зокрема за їхню інтеграцію в суспільстві [25, с. 24].

У березі 2013 року з ініціативи ректора о. Бориса Гудзюка в Колегіумі ім. патріарха Й. Сліпого УКУ відкрився Дім «Емаус», в якому спільно проживають особи з розумовою неповносправністю та асистенти-приятелі. Відомо, що засновниками руху «Віра і Світло» є Жан Ваньє і Марі-Елен Матьє (Франція), в Україні перша така спільнота виникла у Львові 1992 року, на сьогодні існує понад 33 спільноти в нашій країні, кожна з яких об'єднує близько 30 осіб. Ідею Ваньє заклали в підвалини Дому «Емаус» в УКУ, щоб через нього відкрити «особливий дар друзів із особливими потребами – дар творення і навчання автентичних людських стосунків» [27, с. 1–3]. Характерними рисами такої спільноти є: приналежність (тут люди знаходять свою ідентичність, реалізують прагнення до єдності), право кожного бути собою, довіра, турбота, сопричастя, осередок зцілення та зростання, прощення, місія (молитва; допомога самотнім, зневіреним, помираючим; турбота про дітей вулиці; боротьба за єдність християн тощо), відкритість [24, с. 4]. Особлива сфера праці – це душпастирювання батьків особливих дітей, супровід, який здійснює психолог-християнин через консультування на індивідуальних та парних зустрічах із батьком і матір'ю дитини, або ж із усією сім'єю [17, с. 41].

Так, єдина на Закарпатті Хустська спільнота «Скелястий замок», яку з 2012 року очолює вихователь для особливих дітей Мар'яна Альбрехт, також належить до спільнот «Віри і Світло». У цій спільноті сім'ї, які виховують особливих дітей, можуть дістати реабілітацію, медичну та соціальну допомогу, навчання, спілкування, увагу та розвивальні ігри. Така форма християнського служіння – «тест на зрілість для кожної парафії, кожної спільноти християн. ... Це ознака нашої справжності» [10, с. 19].

УПЦ МП ініціювала збір коштів для передплати журналів «Фома в Україні» та «Отрок» для онкохворих підлітків, їхніх батьків і медперсоналу Національного інституту раку. Поширювати ці журнали допомагають волонтери київських храмів [2, с. 85].

Диякон УГКЦ Олег Плішило опікується спільнотою нечуючих. Під час навчання в Римі диякон разом із двома іншими українськими студентами (Т. Жеплінським та М. Мудриком) втілюють у життя медіа-проект вірусного характеру для соцмереж «Я молюся мовою жестів». Ця медіа-ініціатива складається з коротких відео, які дозволяють взяти участь у молитві жестовою мовою. В УГКЦ існують три осередки душпастирства осіб із вадами слуху. Так, у Львові із 2005 року така спільнота діє при храмі Архистратига Михаїла, там служиться окрема Божественна Літургія жестовою мовою. У храмі Усіх святих Свято-Покровського монастиря провадиться катехизація таких осіб. Подібне душпастирство здійснюється в Тернополі та Дрогобичі. Також у Львові діє душпастирський центр для нечуючих «Надія», який займається видавництвом книжок для них та гуртує їх між собою; його провадить о. О. Лазуркевич. А ще у Львові о. М. Феньканін та о. Л. Мостовий служать богослужіння жестовою мовою [22].

Духовна опіка безхатченків. Усі християнські конфесії працюють з цією категорією населення, адже в Україні за різними оцінками від 16 тис. до 100 тис. бездомних. Так, католицька ЛМГО «Спільнота взаємодопомоги «Емаус-Оселя»» (заснована 2001 року за підтримки Міжнародного Руху «Емаус», який об'єднує понад 350 спільнот бездомних людей у майже сорока країнах світу) фінансово підтримує журнал «Просто неба», який є членом Міжнародної асоціації вуличних видань. Місією цієї громадської організації є допомога безпритульним людям віднайти свою гідність у спільноті, а відтак у суспільстві; допомагати суспільству прийняти кожную людину та поширювати ідеї Руху «Емаус» [7].

Волонтерами «Оселі» є католики, також до справи долучаються і протестанти, які знають своє покликання, відтак гостро відчують відповідальність за несправедливість сучасного світу, а також безхатьки, злиденні, які після лікування від алкогольної залежності не могли інтегруватися у суспільство через втрачені родинні та соціальні зв'язки й утратили волю до життя. З метою виявлення бідних людей, їхньої кількості й потреб, залучення їх до створення спільноти та самоорганізації, волонтерами була зорганізована перша публічна акція «Оселі» – організація Святої Вечері для злиденних 6 січня 2003 року біля Собору Св. Юра (м. Львів). Організаторів вразили масштаби біди (підготували 80 місць за столом, а прийшло 250 людей без певного місця проживання, залежних від алкоголю, неповносправних, самотніх пенсіонерів), непомітної у рутинних щоднях, тому вирішили постійно робити Різдвяні вечері та Великодні сніданки.

У процесі такої соціальної діяльності «Оселі» з'ясувалося, що цільовою групою є люди, які з різних причин опинився на «узбіччі» суспільства: залежні,

яким необхідна ресоціалізація, неповносправні, безхатьки, безробітні люди. Найефективнішою формою опіки, яку активно використовують християни-волонтери в співдії з такими людьми, є бесіди, які виявляють основну проблему цієї категорії людей – безпомічність та неспроможність самотужки здолати кризову ситуацію. Відтак в «Оселі» створено сприятливі умови, де самотні й бездомні люди могли б жити, разом працювати та піклуватися один про одного як у справжній родині [19].

У парафіяльному кафе «Витанія» (Львів, греко-католицький храм св. Володимира та Ольги, настоятель о. Богдан Чабан), готують євангелізаційні обіди для безпритульних. Духівник о. Богдан Калатин завжди розпочинає їх із молитви, потім проповідує й особисто спілкується зі злидненими [28, с. 40–43]. Отець-селезіанин Олег Федоренко є директором Львівської міської нічліжки, де опікується побитими життям людьми, після захворювань, колишніми в'язнями та ін., намагаючись повернути їх у соціум [6, с. 28–33].

Капеланство у пенітенціарних закладах. Статистика свідчить, що лише 20 % із тих, що відбули покарання, знову не повертаються за ґрати, утім із тих, хто пройшов духовну реабілітацію в місцях позбавлення волі, таких 90 % [11, с. 18]. Усі християнські конфесії мають різні форми роботи з ув'язненими. Так, Синодальний відділ у справах пастирської опіки пенітенціарної системи УПЦ МП (голова – прот. В. Яценко, створено 2009 року), Відділ з духовного виховання в місцях позбавлення волі УПЦ КП (голова – прот. П. Основенк, створено 2001 року), Відділ душпастирства УГКЦ у пенітенціарній системі України (голова – ієрей К. Пантелей, створено 1989 року), головний в'язничний капелан РКЦ в Україні о. Г. Драус координує роботу римо-католицьких священників-капеланів та волонтерів, УЦХВС займається Всеукраїнським соціальним служінням «Маханаїм», ВСОСХБ цією роботою опікується відділ Тюремного служіння (координатор В. Дудка), Служіння капеланів АСД із 1993 року перетворилося на Християнську місію служіння засудженим при Євро-Азіатському дивізіоні Церкви АСД (керівник Л. Вертило) та ін. Пріоритетними напрямками духовно-пастирської роботи Церков у пенітенціарних закладах є: задоволення релігійних потреб віруючих, звершення богослужінь і св. Таїнств (при установах діє понад 100 храмів і каплиць), духовні бесіди і катехізічна робота, духовно-моральна робота з родичами ув'язнених і потерпілих, навчання священників і волонтерів основам місії Церкви у тюрмах, концерти релігійних ансамблів (зокрема й тих, які створюють самі засуджені), психологічні групові заняття, творчі майстер-класи, спортивні заняття – футбольні матчі між волонтерами та засудженими, показ фільмів, театральні вистави, гуманітарна допомога [13].

У процесі роботи капеланів із в'язнями християнські конфесії координували свої зусилля, відтак була зорганізована Християнська Міжконфесійна Місія «Духовна та благодійна опіка в місцях позбавлення волі», яку очолює Рустам

Фатуллаєв (завідувач відділу соціального служіння УЦХВС) та яка з 2001 року об'єднала й скоординувала роботу в цій сфері капеланства 12 християнських конфесій та співпрацює з усіма 148-ма пенітенціарними закладами України. Метою цієї роботи є «зміна свідомості та злочинного мислення через вивчення Божих заповідей». За сприяння місії 460 тюремних капеланів навчалися в Білоцерківському училищі професійної підготовки персоналу та в Інституті кримінально-виконавчої служби для подальшого отримання посвідчень капелана від Міністерства юстиції України. Формами роботи євангельських капеланів у тюрмах є утворення біблійних та молитовних груп підтримки, їх регулярне відвідування та опіка, профілактика суїциду через душеопікунські бесіди, концерти християнської музики, проповіді, вистави для засуджених і співробітників пенітенціарних закладів. Чимало засуджених після завершення терміну ув'язнення погоджуються на курс реабілітації в закладах Асоціації християнських центрів реабілітації (керівник В. Когут) [3].

За роки незалежності Церквами та організаціями, які з ними співпрацюють, накопичений значний досвід духовної опіки в'язнів, відтак зорганізуються конференції, круглі столи, семінари для обговорення та ділення досвідом. Так, 2013 року відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Соціальні аспекти капеланства: світ і Україна», яку організувало Всеукраїнське міжконфесійне релігійне військово-християнське братство. У роботі секції «Тюремне капеланське служіння, його досвід і соціальна роль в Україні» брали участь члени правління Місії «Духовна та благодійна опіка в місцях позбавлення волі», член комітету управління Європейської секції Міжнародної асоціації тюремного капеланства (ІРСА) Мартін Фабер, представники Всеукраїнської профспілки працівників пенітенціарної служби та Управління ДПтС у Києві та Київській області, науковці [14].

Синодальний відділ УПЦ у справах духовно-пастирської опіки пенітенціарної системи спільно з Європейською асоціацією тюремних капеланів за підтримки Душпастирської Ради з питань релігійної опіки у пенітенціарній системі України ініціював та провів 25–27 квітня 2018 року Міжнародну конференцію «Віра в справедливість: від тюремного ув'язнення – до суспільства». У заході практичні напрацювання презентували тюремні капелани з 18-ти країн Європи, а теоретичні узагальнення – вчені й експерти. Так, доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) НА правових наук України Михайло Костицький наголосив: «Застосування тільки традиційних засобів покарання, які ґрунтуються на залякуванні, приниженні, насильстві, не передбачає виправлення або перевиховання будь-якої істоти (не лише людської, до речі) і в цілому погіршує моральний стан суспільства. ... Лише завдяки духовним чинникам впливу, зокрема, через впровадження служби тюремних капеланів в Україні, наше суспільство має шанс знайти свій оптимальний варіант вирішення таких складних, одвічних проблем людства, як злочин, покарання і покаяння» [23].

О. Г. Драус, головний в'язничний капелан РКЦ, окрім звичних форм душпастирської опіки, комунікує і через мистецтво, приносячи в'язням книги, зокрема «3-за грант: альманах в'язничної поезії» (збірка віршів переможців конкурсу поезії серед польських в'язнів) та «Мистецтво у в'язниці» (опубліковане за сприяння Міжнародної католицької комісії душпастирської опіки в тюрмах, що якої українські римо-католики приєдналися 2007 року; художні твори ув'язнених із різних куточків світу) [8, с. 45].

Духовна опіка залежних (тютюно-, алко-, нарко- тощо) людей. В Україні дуже гостро стоїть проблема із нарко- та алкозалежними. Згідно зі статистикою, на сьогодні наркотики вживають до 1,5 млн українців, водночас їхня кількість щорічно збільшується на 8–10 %. В Україні щорічно від наркоманії і пов'язаних із нею хвороб, таких як ВІЛ/СНІД, вірусні гепатити, специфічні онкозахворювання, туберкульоз, помирає до 120 тис. осіб. На обліку у МВС перебувають близько 150 тис. наркоманів, а за даними міжнародних організацій ВООЗ і UNAIDS, тільки ін'єкційних наркоманів у країні налічується близько 425 тис. Щорічно від наркоманії помирають 10–12 тис. осіб. [5]. Щороку, за даними Національної ради з питань охорони здоров'я, через алкоголізм в Україні помирає понад 40 тис. людей; майже 40 % українських підлітків 14–18 років регулярно вживають спиртні напої, алкоголь є причиною передчасної смерті майже 30 % українських чоловіків; наразі в Україні нараховується 700 тис. лише офіційно зареєстрованих алкоголіків [20].

В Україні існує розгалужена мережа християнських реабілітаційних центрів усіх конфесій (хоча більшість належать протестантам) для людей із алко- та наркозалежностями (та інших видів залежностей). Зокрема, ВГО «Асоціація християнських центрів реабілітації» об'єднує понад 200 таких закладів різних конфесій. За даними Асоціації, понад 300 протестантських центрів ресоціалізували понад 50 тис. чоловік [11, с. 11].

Реабілітаційна програма в християнських центрах побудована на моделі терапевтичної спільноти, але переважає релігійний підхід. Віра в Бога дуже часто стає стрижнем для людини, котра втратила віру в людей. Для виконання цілей, що стоять перед реабцентром, використовуються такі методи: вивчення Біблії (одну годину); молитва (тричі на день); «Програма 12 кроків»; групова терапія (двічі на тиждень 2-годинна сесія); сімейна терапія (щотижня 1-годинна сесія); індивідуальна консультація (щотижня). Після проходження реабілітації пацієнтам пропонується відвідувати церковну громаду для підтримання стану тверезості [4, с. 19].

За неофіційною конфесійною статистикою близько 85–90 % людей, які закінчують реабілітацію у християнських закладах, більше ніколи не повертаються до наркотиків та алкоголю. Відтак християнський реабілітаційний центр не тільки лікує залежного, а цілковито його реалібілітує, повертаючи його в суспільство. Традиційно в християнських реабілітаційних центрах працюють люди, які самі пройшли реабілітацію в подібному центрі, повернулись до здорового життя і з

часом самі почали допомагати людям з залежностями, цим і пояснюється досить високий рівень довіри до працівників християнських реабцентрів [26].

Християнські конфесії вбачають у духовній та благодійницькій опіці вірян та невоцерковлених здійснення своєї соціальної місії (дияконії). Соціальна діяльність християнських конфесій наразі характеризується виконанням власної місії засобами позакультового служіння. Погоджуємося з думкою Н. Куліш, що «незважаючи на багатовекторність напрямків соціальної діяльності релігійних організацій та значущості її для суспільства, вона здебільшого характеризується відсутністю міжконфесійної координації, відособленістю, роз'єднаністю, браком активної співпраці з державою» [Куліш Н. Міжконфесійні вияви соціальної діяльності релігійних спільнот в Україні / Н. Куліш // Релігія та Соціум. – Чернівці, 2016. – №1-2(21-22). – С. 65]

Благодійна позакультова діяльність здійснюється як відповідними структурами християнських конфесій, так і простими священиками і небайдужими вірянами-волонтерами. Мотивацією до таких дій є релігійні спонукання і членство в певній християнській організації.

Благодійницька робота християнських конфесій постає як суспільно значуща діяльність, яку в різних векторах здійснюють християнські конфесії з метою духовного оздоровлення суспільства через матеріальну й релігійну опіку незахищених та маргіналізованих верств населення, що сприяє формуванню активного конфесійного волонтерського руху.

Стаття надійшла до редколегії 21.01.2019

Прийнята до друку 21.03.2019

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Веремейчик Л. Ф. Участь протестантських церков у суспільному житті незалежної України / Л. Ф. Веремейчик // Наукові записки. Серія «Історичне релігієзнавство». – Острог : Вид-во НУ «Острозька академія», 2008. – Вип. 1. – С. 66-72.
2. Виклики і загрози для України: співпраця Церкви і держави в їх подоланні [Текст] // Церква, суспільство, держава у протистоянні викликам і загрозам сьогодення (інформаційні матеріали). – Київ : Центр Разумкова, 2017. – 48 с.
3. Виноградов В. Українське євангельське капеланство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://poklik.org/ukrayinske-yevangelske-kapelanstvo/>
4. Допомога наркозалежним в Україні: довідник реабілітаційних центрів / Є. М. Анічин, З. В. Дикань, С. М. Сєдих. – Київ : “Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні”, 2014. – 68 с.
5. Кількість наркоманів в Україні зростає шаленими темпами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tsn.ua/ukrayina/kilkist-narkomaniv-v-ukrayini-zrostaye-shalenimi-tempami-314381.html>

6. Кондратюк І. Найголовніший – Той, що кличе / Ірина Кондратюк // Кана. – № 10. – 2014. – С. 28–33.
7. Кордони явні й уявні // Просто неба. – №29. – 2016. – 38 с.
8. Критович Н. Пошук Бога та свободи у неволі / Наталя Критович // Кана. – № 8. – 2013. – С. 45.
9. Куліш Н. Міжконфесійні вияви соціальної діяльності релігійних спільнот в Україні / Н. Куліш // Релігія та Соціум. – Чернівці, 2016. – №1-2(21-22). – С. 64-69.
10. Максименко І. Символ воскресіння / Ірина Максименко // Католицький вісник. – №21. – 2013. – С. 19.
11. Медичне та тюремне капеланство // Протестанти. Надбаня України: короткий огляд 2017. – Київ : Поклик. – 2017. – 30 с.
12. Новіков В. В. Вектори взаємодії Церкви, держави та громадянського суспільства в Україні в роки незалежності / А. Я. Слубська // Наукові записки. Серія «Історичне релігієзнавство». – Острог : Вид-во НУ «Острозька академія», 2008. – Вип. 1. – С. 66-72.
13. Пенетерціарне душпастирство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prison-pastoral.blogspot.com/2011/10/10-10.html>
14. Пенітенціарне душпастирство УГКЦ було представлено на Міжнародній конференції «Соціальні аспекти капеланства: світ і Україна» Католицький оглядач [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://catholicnews.org.ua/penitenciarne-dushpastirstvo-ugkc-bulo-predstavleno-na-mizhnarodniy-konferenciyi-socialni-aspekti>
15. Рекомендації парламентських слухань на тему: «Освіта, охорона здоров'я та соціальне забезпечення дітей з порушеннями психофізичного розвитку: проблеми та шляхи їх вирішення» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/96-19>
16. Релігія і Церква в українському суспільстві: соціологічне дослідження [Текст] // Церква, суспільство, держава у протистоянні викликам і загрозам сьогодення (інформаційні матеріали). – Київ : Центр Разумкова, 2017. – 48 с.
17. Санчишин В. Супровід особливої сім'ї / Володимир Санчишин // Кана. – № 4. – 2014. – С. 40–41.
18. Слубська А. Я. Вектори взаємодії Церкви, держави та громадянського суспільства в Україні в роки незалежності / А. Я. Слубська // Наукові записки. Серія «Історичне релігієзнавство». – Острог : Вид-во НУ «Острозька академія», 2012. – Вип. 7. – С. 215-227.

19. Спільнота взаємодопомоги «Емаус-Оселя»: місія, цінності, історія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://emaus-oselya.org/ua/?page_id=4
20. Стало відомо, скільки українців вмирає від алкоголізму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://espresso.tv/news/2017/11/03/stalo_vidomo_skilky_ukrayinciv_vmyrae_vid_alkogolizmu
21. Терапія добром // Фома в Україні. – №7. – 2018. – С. 85.
22. Ткаченко Р. «Мова жестів – моя біологічна мова», – диякон Олег Плішило [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : http://news.ugcc.ua/articles/mova_zhest%D1%96v__moya_mat%D1%96rna_b%D1%96olog%D1%96chna_mova__diyakon_oleg_pl%D1%96shilo_83528.html
23. У Києві тюремні капелани з 18 країн обговорюють особливості служіння / УНІАН: православ'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://religions.uni-an.ua/orthodoxy/10094243-u-kiyevi-tyuremni-kaapelani-z-18-krajin-obgovoryuyut-osoblivosti-sluzhinnya.html>
24. Характерні риси спільноти: вибрані фрагменти з книги Жана Ваньє «Спільнота – місце радості і прощення» // Емаус. – 2014. – С. 4.
25. Центр «Емаус» // Блаженні вбогі духом : Дар і покликання осіб розумово неповносправних / Уклав Т. Жеплинський. – Львів: Свічадо, 2005. – 24 с.
26. Шабуніна О. Реабілітаційні центри для алко- та наркозалежних людей в Україні: де лікувати душу? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://olena-shabunina.livejournal.com/43476.html>
27. Юрах Н. Дім «Емаус» в Колегіумі УКУ – поклик до стосунків / Наталя Юрах // Емаус. – 2014. – С. 1–3.
28. Юрах Н. Кафе як служіння / Наталя Юрах // Кана. – № 8. – 2014. – С. 40–43.
29. Chen D. L., Lind J.T. The Political Economy of Beliefs: Why Fiscal and Social Conservatives / Liberals Come Hand-in-Hand. Philadelphia : Annual Meeting of the American Political Science Association, 2005. 60 p.
30. Scheve K., Stasavage D. Religion and Preferences for Social Insurance // Quarterly Journal of Political Science. – № 3. – 2006. – P. 255–286.

VECTORS OF CHARITABLE ACTIVITIES OF CHRISTIAN CHURCHES OF UKRAINE IN THE LIGHT OF CONFESSION MEDIA: RELIGIOUS ANALYSIS

Svitlana Fylypchuk

*National University «Ostrog Academy»
Seminarska Str. 2, Ostrog, 35800
svitlana.fylypchuk@oa.edu.ua*

The directions and forms of social activity of the Christian denominations of Ukraine in the aspect of charity in the period of independence are considered. The spiritual care of people with various physical and mental inferiority, serious illnesses, homeless people, chaplaincy in pensionary institutions, addicted people (such as tobacco, alcohol, and drug-addicted) in the light of church media is detail analyzed. It has been discovered that the deaconion, or the social ministry of the Church, is called to spiritually take care of these layers of the population with the means of social service due to care of the marginalized by the society, neglected through different forms of otherness – whether it is physical and mental disability, or loneliness, or being in a particular life situation, etc. It is emphasized on the religious motivation of the volunteer activity of the priests and believers in this sphere of pastoral care. It was emphasized that the active development of civil society and personal religiosity has contributed to the formation of an entire network of various forms of social and charity activities.

Deacon ministry of Ukrainian churches is developing in the following areas: the distribution of humanitarian aid to the disadvantaged population; participation in the international charity projects (for example, «Faith and Light» community); work of international missions on the territory of Ukraine; church and volunteer charity projects.

Keywords: charitable activity, mass media, extracult activities, Christian confessions.